

захист					375,0	162,63	76,6

Чисельник – різниця з контролем.

Знаменник – різниця з варіантом протруйника та гербіциду

Одержання високих врожаїв якісного зерна озимих зернових культур в зрошуваних умовах південного регіону України можливе лише при застосуванні всього комплексу організаційно-господарських, агротехнічних і хімічних прийомів захисту від шкідливих організмів. Затрати на проведення необхідних засобів хімічного захисту, як підтверджують дані дослідів та виробничої перевірки, економічно доцільні.

Література:

1. Довідник із захисту рослин. /Бублик Л.І., Васечко Г.І., Васильєв В.П. та ін.: За ред. М.П. Лісового. – К.: Урожай, 1999, - 744с.
2. Справочник по контролю за применением средств химической защиты в сельском хозяйстве /Васильев В.П., Кавецкий В.Н., Бублик Л.И и др. Под редакцией В.П. Васильева. – К.: Урожай, 1989, - 160 с.
3. Сусидко П.И., Писаренко В.Н. Защита озимой пшеницы от вредителей при интенсивных технологиях М.: Агропромиздат, 1989, с.13-21.
4. Лісовий М.П. З поправкою на екологію. // Захист рослин. - 1999. - №11. - с. 6-7.
5. Ретьман С.В., Фецин Д.М. За дефіциту матеріальних ресурсів. // Захист рослин. - 2000, - №1, - с. 6-7.
6. Безуглов В.Г., Попов П.В. Эффективные протравители семян. // Агротехнический вестник, - 2000. - №1. - с. 35-37.
7. Ретьман С.В., Горбачова Н.П., Шевчук О.В. Подбаємо про насіння. // Захист рослин. - 2000. - №2. - с. 3-4.
8. Секун М.П., Гетьман С.В., Джам О.В. Незабаром сівба. // Захист рослин. – 1999. - №7. - с. 10-11.

УДК 644.11. : 644.3.004.

ПРОГНОЗУВАННЯ ІННОВАЦІЙ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ І СІЛЬСЬКІЙ КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ

С.Р.КИРНИЦЬКИЙ – директор Первомайського науково-інженерного центру з проблем ресурсо- та енергозбереження

Вступ. Основою економічної політики держави у сільськогосподарському виробництві та сільській комунальній сфері є забезпечення створення техніко-економічних відносин, які забезпечать

розвиток виробничих сил. На сучасному етапі створена система, за якої держава здатна виконувати функції по здійсненню техніко-економічних відносин між виробниками і споживачами економічних благ, які дають можливість забезпечення потреб особистості та досягнення мети підприємництва (збільшення прибутку) у вказаних галузях.

Одним із важливих завдань при прогнозуванні економічними методами процесу розвитку виробничих сил є визначення ефективності форм техніко-економічних відносин між споживачами і виробниками економічних благ [1]. *Головною метою інновацій техніко-економічних відносин* у сільськогосподарському виробництві та комунальній сфері є: здешевлення вартості продукції і наданих послуг, отримання підприємницькими структурами прибутку, збільшення ефективності сільськогосподарського виробництва та систем життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури. Енергетична криза, зумовлена зростанням вартості усіх видів палива, робить актуальним проблеми енерго- та ресурсозбереження в системах сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури.

Матеріали і методика досліджень. Теоретико-методологічні аспекти ефективності систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури являє собою *ступінь відповідності результатів їхнього функціонування тим завданням*, які суспільство ставить перед ними.

Ефективність виробничих сил у процесі техніко-економічних відносин при створенні, відтворенні, розвитку систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури, представлена як якісна характеристика соціально-економічних процесів у суспільстві *процесу відтворення економічної системи* та окремих її складових [2]. *Ціль її* виражена співвідношенням кінцевих результатів процесу споживання економічних благ, що представлені сформованими основними завданнями соціально-економічними відносин для даного стану розвитку інфраструктури, досягнення яких побудоване на *інноваціях використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів*. У процесі функціонування (експлуатації) систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури, підкреслена необхідність отримання ефективних результатів діяльності від реалізації економічних благ. Маючи, як головну передумову при реалізації процесу продукування економічних благ, досягнення ефективності розподілу енергетичних, матеріальних, трудових ресурсів (для одного споживача, не зменшуючи для іншого) та забезпечення рівноваги виробництва

і споживання економічних благ можливе при досягненні чистої конкуренції. Відчутна ефективність кожної ієрархічної ланки систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури виробництва внаслідок інтенсифікації не є результатом підсумованої ефективності тої чи іншої галузі, а є результатом реалізації економіки взагалі.

За умов потреби досягнення ефективності сільськогосподарського виробництва та систем комунальної сфери основними цілями його функціонування є покращення умов існування при мінімізації витрат енергетичних та матеріальних ресурсів [3], що дає змогу підвищити рівень життя сільського населення [4], створити умови для відтворення сільської соціально-територіальної спільності [5], забезпечення сільським жителям можливості для вибору у сфері економічної діяльності та в соціальній сфері [6]. Ступінь досягнення ефективності систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення характеризується основними показниками соціальної підсистеми, для порівняння: рівнем отримання науково - обґрунтованих норм споживання економічних благ (з оцінкою по різних соціальних та доходних групах); питомою вагою витрат бюджету на життєзабезпечення у структурі сукупних і грошових витрат міського та сільського населення; споживчими властивостями житла; показниками рівня та динаміки доходів, видатків та цін на життєзабезпечення у порівняльних цінах [7]; ступенем забезпеченості об'єктами соціальної інфраструктури, житлом, рівнем безробіття; доступністю робочих місць у інших галузях; розвитку засобів комунікації і транспорту; демографічними показниками відтворення чисельності, його природного та механічного руху; динамікою стану муніципальної і сільської інфраструктури.

Здійснюючи опис *економічних систем рівноважного стану*, включаючи кризові ситуації, використовуємо методику О.В. Сидорчука (Львівський ДАУ) [8], що як інструмент вирішення техніко-економічних задач використовує *агреговані загальносистемні показники*, що опосередковано характеризують специфічний стан та еволюції (інновації) елементів внутрішньої структури галузі (системи надання послуг у комунальній сфері). Механізм економічного розвитку (інновацій) передбачає вихід з кризи комунальної сфери за рахунок збільшення ефективності і створення умов для розвитку господарчого механізму використання систем життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури та інфраструктури сільськогосподарського виробництва, які зумовлені множиною базових чинників: соціальних C , правових P , технологічних T_n , технічних T_x , організаційних O , природно-виробничих P_B , ринково-кон'юктурних P , фінансово-економічних Φ , інформаційних I , кліматичних K . Про-

гнозування реалізації узагальненої проблеми надання послуг та отримання економічних благ у комунальній сфері передбачається методами системотехніки на підставі виявлення залежності показників ефективності та розвитку систем життєзабезпечення муніципальної і сільської інфраструктури Π_B [8]:

$$\Pi_B = f(C; \Pi; T_{\Pi}; T_X; O; \Pi_B; P; \Phi; I; K) \quad (1)$$

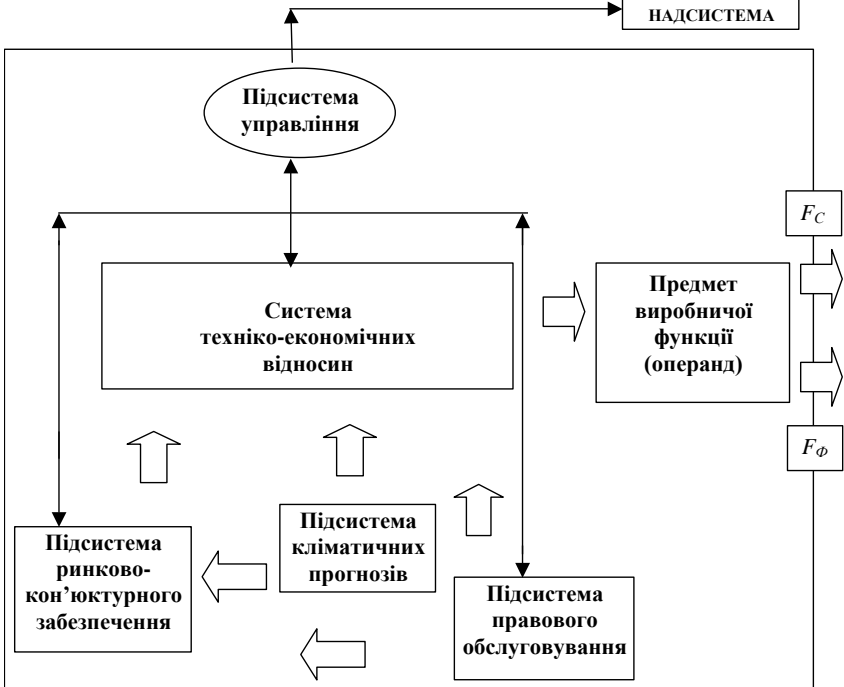
Метою проведених досліджень є використання методів системотехніки (модельованості, цілеспрямованості, системності, інтеграції, ієрархічності пізнання, формалізації) [9, 10] для створення прогнозованої моделі на засадах функціонального підходу і висвітлення концептуальних положень техніко-економічних відносин в комунальній сфері.

Результати досліджень. Економіко-математична модель господарського механізму експлуатації муніципальної і сільської інфраструктури подана у вигляді композиції складових рівняння (1), що забезпечує ведення розрахунку вартості експлуатації систем життєзабезпечення і дозволяє вирішити питання:

- забезпечення прогнозу інновацій техніко-економічних відносин;
- отримання в потрібному обсязі економічних благ, незалежно від розміщення в регіонах на теренах України;
- визначення мінімальних витрат основного W_{OCH} і людського W_{Π} капіталу та ресурсів P для надання в потрібному обсягу економічних благ;
- коректного врахування вкладу складових виробничої функції B_{Φ} .

Використавши принцип *системності* [10], розглянемо процес інновацій як зміни структури системи техніко-економічних відносин у галузі (комунальній сфері). Виконаємо структурно-параметричне і просторово-часове узгодження елементів і зв'язків складових виробничої функції, яка безпосередньо визначає процес інновацій сільськогосподарського виробництва та муніципальної сільської інфраструктури (рис.1). Унаслідок чого предметом прогнозування можуть бути не лише системи - об'єкти (технічні системи), а і системи-процеси виробництва сільськогосподарської сировини та життєзабезпечення муніципальної сільської інфраструктури представлені у вигляді системи техніко-економічних відносин. Вказана система належить до класу *функціональних систем*, переваги якої полягають у тому, що споживачеві потрібні основні і побічні функції системи (можливість отримання заданої кількості економічних благ: соціальних F_C , фінансово-економічних F_{Φ} результатів в умовах ринково-конкурентного середовища під дією правових F_{Π} та

кліматичних F_K чинників), а не матеріальне втілення системи (представлене у вигляді системи організації техніки (технології) використання ресурсів (природно-виробничих, інформаційних).

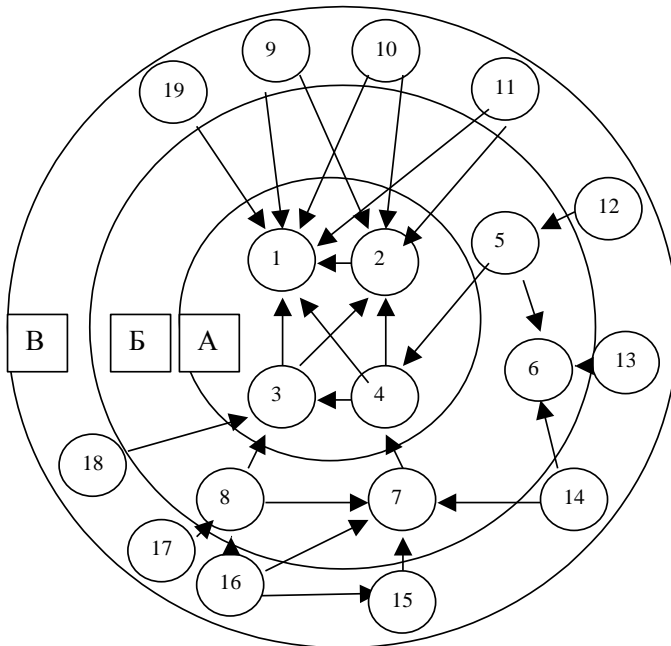

↔ – інформаційні потоки.

Рисунок 1. Система техніко-економічних відносин у галузі (комунальній сфері)

У визначені інновацій системи техніко-економічних відносин, використаємо *принцип функціональності* [11], що дозволить визначити ієрархію, еволюцію внутрішніх властивостей (технічно-технологічних функцій) системи під впливом зовнішніх (правових, кліматичних) чинників. Застосувавши *принцип цілеспрямованості* [9], можна визначити структуру, склад її елементів, властивості, параметри та режими функціонування системи техніко-економічних відносин комунальної сфери. Для встановлення кількісних закономірностей функціонування системи життєзабезпечення муніципальної сільської інфраструктури використано *принцип моделювання* [9], який дає змогу складну систему описати кінцевою множиною моделей, а при проведенні оцінки прогнозу існування системи і по-

рівняння з тими, що експлуатуються, використовуємо критерій Погорілого – Et [12].

Принципи: 1 – модельованості; 2 – системності; 3 – функціональності; 4 – цілеспрямованості; 5 – ресурсоощадності; 6 – екологічності; 7 – граничної корисності; 8 – економії часу. **Правила:** 9 – ієрархічності; 10 – інтегративності; 11 – щільності; 12 – мінімальній ресурсомісткості; 13 – мінімальній шкідливості; 14 – своєчасності робіт; 15 – гнучкості; 16 – функціональній достатності; 17 – функціональній надійності; 18 – узгодженості функцій; 19 – формалізації.

Рисунок 2. Орграф відношень порядку та ділянки рівнів на множині принципів і правил прогнозування інновацій техніко-економічних відносин у сільськогосподарському виробництві і сільській комунальній сфері

Перелічені принципи носять загальносистемний характер, тому використавши методику основних принципів проектування систем [13], побудуємо орграф (рис.2) відношень порядку $a_i R a_j$ (R представляє ознаку “впливає на”). До принципів визначення інновацій техніко-економічних систем віднесемо триаду найзагальніших системоутворювальних факторів: загальносистемний (А) і рівня цілеспрямованості (Б), що представлені на множині вершин орграфа (рис.2) та елементи графа на 3 рівні (зона В), які відносяться до

основних правил формування рівнів властивостей системи (внутрішніх) [13].

Запропонована прогнозована техніко-економічна модель ефективності сільськогосподарського виробництва та комунальної сфери при створенні економічних благ дозволяє визначити взаємовплив виробленої кількості та отриманої якості продукції, наданих послуг і створення основних засобів муніципальної і сільськогосподарської інфраструктури. Вона базується на досягненні мети підприємницької діяльності *максимізації прибутку* продавцями. Розглянувши прогнозовану можливість упровадження систем виробництва сільськогосподарської продукції та комунальної сфери, можна відзначити, що проект (прогноз) обґрунтовує потреби витрат основного $W_{осн}$ і людського W_L капіталу та ресурсів P (матеріальних – M , трудових – T , фінансових – Φ) і передбачає отримання прибутку за рахунок мінімізації витрат наведених складових виробничої функції V_Φ .

У прогнозуванні інновацій техніко-економічних відносин використані принципи цілеспрямування, що визначаються розмежуванням на множині цілей незалежних підмножин, що характеризують *корисність системи, витрати ресурсів* на її створення та функціонування у часовому просторі, *екологічність і безпечність системи*, предствалені енергоекономічним коефіцієнтом критерієм Погорілого - Et у вигляді [12]:

$$Et_{ек} = \frac{\Pi_{Дод}}{w_1 - w_2} \quad (2)$$

де $\Pi_{Дод}$ – питомі значення додатково отриманої продукції за рахунок збільшення *використання земельних ресурсів, якості та екологічної чистоти системи* в результаті реалізації процесу організації використання системи земельних ресурсів при виробництві сільськогосподарської сировини, грн (МДж)/т;

$w_1^{ек} - w_2^{ек}$ – питомі витрати виробничої функції на повернення системи у попередній стан, грн (МДж/т).

Оцінку інноваційного потенціалу економічної системи виробництва сільськогосподарської продукції можна звести до оцінки економічних результатів виробництва відповідно до змін системи організації технологій використання інноваційних ресурсів, зокрема земельних. Для методологічного обґрунтування вимірювання наслідків інновацій застосуємо методіку визначення інновацій ресурсів Д.М. Душейко [2] та економіко-математичну модель стану системи виробництва сільськогосподарської продукції.

Наведені у табл.1 дані розрахунків впливу інновацій земельних ресурсів на потенціал інновацій дозволяють визначити вплив агропотенціалу на стан і ринок земельних ресурсів. Наведене дозволить (при реформуванні аграрного потенціалу України) формувати напрямки відпрацювання економічних моделей ведення виробництва у різноманітних формах [4].

Таблиця – 1 Розрахунок інновацій земельних ресурсів в різних формах господарювання територіальної системи виробництва сільськогосподарської продукції Первомайського району, Миколаївської області

Показник	Рік							
	1990	1992	1993	1996	1998	1999	2000	2001
Потенційний рівень використання земельних ресурсів в с/г виробництві (потенціал), тис. га	131,872	131,87	131,872	131,872	131,782	131,872	131,872	131,872
Фактичний рівень використання земельних ресурсів в с/г виробництві (актуал), Φ , тис. га	99,679	99,25	108,777	111,647	111,715	112,196	112,18	113,097
Умовні втрати земельних ресурсів, Y , тис. га	32,193	32,622	23,095	20,225	20,157	19,676	12,692	18,775
Агропотенціал, Π	2,10	2,04	3,71	4,52	4,54	4,70	4,71	5,06

Потенційний рівень використання земельних ресурсів у сільськогосподарському виробництві (*агропотенціал*) визначається після перетворення формули (2) з використанням енергоекономічного критерію Погорілого *Et* згідно з даними наведеними у табл.2:

$$P_a = \frac{(\Phi - Y)}{Y} \quad (3)$$

де Y – приріст умовних втрат земельних ресурсів, т. га

Виходячи з закону спадаючої корисності, значення економічних благ зменшуються при збільшенні обсягу самих благ [14], унаслідок чого при здійсненні інновацій техніко-економічних відносин потрібно визначати необхідний і мінімально достатній рівень корисності, виходячи з оптимальних значень, значення яких визначаються як можливість отримання додаткових обсягів продукції енергоекономічним критерієм Погорілого - *Et* [12]:

$$Et_{\epsilon} = \frac{П^{\epsilon} ДОД}{w_{1}^{\epsilon} - w_{2}^{\epsilon}} \quad (3)$$

де $П_{ДОД}$ – питома вартість додатково отриманих економічних благ, капіталу та наданих послуг порівняно з існуючою системою відносин, грн/т (МДж/т);

w_1, w_2 – питомі витрати складових виробничої функції системи організації техніки (технологій) використання ресурсів у сільськогосподарському виробництві та комунальній сфері у прогнозованій та існуючій системі, грн (МДж)/т.

Для інновацій техніко-економічних відносин у сільськогосподарському виробництві і комунальній сфері принципи ресурсощадності, зменшення ресурсомісткості (за умов отримання в результаті впровадження ресурсо- та енергоощадних систем позитивних фінансових результатів, що представлені у вигляді питомих кількісних значень додатково отриманого прибутку по відношенню до питомих фінансових витрат) визначаються критерієм Погорілого - Et , у вигляді [12]:

$$Et = \frac{\Delta X_{ij}}{f_1 - f_2} \quad (4)$$

де $\Delta X_{ij} = П_{ДОД}$ – вартість додатково отриманих економічних благ, капіталу та наданих послуг порівняно з існуючою системою відносин, грн/грн (МДж/МДж);

f_1, f_2 – питомі фінансові результати від інновацій техніко-економічних відносин у сільськогосподарському виробництві та комунальній сфері прогнозованої і існуючої системи, грн (МДж)/т.

Господарський механізм при експлуатації об'єктів сільської інфраструктури представляє систему інновацій організаційних заходів O , які забезпечують при правових $П$, ринково - кон'юнктурних P , кліматичних K обмеженнях отримати позитивні фінансово-економічні результати Φ , що виникають у системі організації техніки T_x (технологій T_n) використання природно – виробничих ресурсів $П_B$:

$$I_O = \sum_i^P \sum_j^P \sum_{\lambda}^K \Phi \cdot (T_x \cdot T_n) \cdot П_B \quad (5)$$

У результаті перетворень рівняння (5) отримаємо значення фінансово-економічних результатів у вигляді:

$$\Phi(x) = m \sum_{j=1}^P \sum_{\lambda=1}^K \frac{1}{\Delta f} x_{ij} \quad (6)$$

де m – режим роботи сільськогосподарського та комунального підприємства (число змін на добу).

Реалізація процесу виробництва економічних благ можлива за умов найбільш доцільного впровадження *досконалої конкуренції* як типу ринкової структури, що має переваги при отриманні позитивного фінансового результату, які полягають у тому, що завдяки його існуванню існує можливість визначити *систему обмежень*. Рівняння (6) має обмеження:

– за прогнозованими обсягами виробництва економічних благ:

$$\sum_{\lambda=1}^K P_{\lambda i} X_{\lambda i} \geq P_j \quad (\lambda=1, \dots, n); \quad (7)$$

– за показниками якості виробництва економічних благ в системі організації техніки T_X (технологій T_n) використання природно – виробничих ресурсів P_B :

$$\sum_{j=1}^P \Phi_{\lambda i} \leq P_j \quad (j=1, \dots, k); \quad (8)$$

– за невід'ємністю змінних:

$$X_{\lambda j} \geq 0; \quad \lambda=1, \dots, k; \quad j=1, \dots, n; \quad (9)$$

де I_0 - інновації організаційних заходів при веденні сільськогосподарського виробництва та експлуатації муніципальної сільської інфраструктури;

i - захід (операція);

j – фінансовий ресурс;

λ – вид системи організації техніки (технологій) використання ресурсів при експлуатації систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і індивідуальної сільської інфраструктури (комунальній сфері);

X_{mi} – значення додатково отриманого прибутку при організації надання послуг в системах сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і індивідуальної сільської інфраструктури (комунальній сфері) i – го заходу (операції);

$P_{\lambda j}$ – річний обсяг створених економічних благ в системах сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і індивідуальної сільської інфраструктури (комунальній сфері);

P_j – річна продуктивність при збільшенні якості наданих послуг і зменшенні вартості експлуатації систем сільськогосподарського виробництва та життєзабезпечення муніципальної і індивідуальної сільської інфраструктури (комунальній сфері);

Δf – значення різниць фінансових результатів при наданні послуг в сільськогосподарському виробництві та комунальній сфері в результаті інновацій техніко-економічних відносин.

Таким чином, вирішивши задачу мінімізації функціоналу (6) з обмеженнями (7)...(9), можна визначити мінімальне значення фінансових результатів (отримання прибутку) залежно від зменшення значень складової виробничої функції – земельних ресурсів P .

Вірогідність запропонованої економічної моделі визначається зіставленням фактичного і прогнозованого значень припустимої помилки фінансово-економічних результатів, отриманого за виразом (7), зумовленим формулою мінливості:

$$\Delta \sigma = \frac{\sqrt{\Delta d_{ij} - \Delta \bar{d}_{ij}}}{d_{ij} - 1} \quad (10)$$

де $\Delta \sigma$ – середнє квадратичне відхилення мінливості фінансово-економічних результатів;

$\Delta \sigma$ – мінливість елемента, що дорівнює різниці фінансово-економічних результатів між базовими та досліджуваними періодами;

$\Delta \bar{\sigma}$ – середнє значення мінливості елемента фінансово-економічних результатів.

Розвиток внутрішньогалузевої конкуренції за продукування економічних благ у процесі виробництва сільськогосподарської продукції та наданні послуг в комунальній сфері дає можливість отримати прозору інформацію про ціни, технології. Вказане збільшує вимоги до виробника, дозволяє знизити витрати виробництва, сприяє впровадженню досягнень науково-технічного прогресу, підвищенню економічної та технологічної ефективності, забезпечує прогнозоване регулювання кількості і розмірів фірм–виробників у галузі, створює умови для залучення капіталу (основного, інформаційного та людського). Визначення доцільності вказаних заходів у межах регіону – це складний процес, тому отримання прогнозованих значень досягається практичним використанням математичних методів обробки великих масивів інформації, що використовуються методами розпізнавання та формалізації процедур на основі теорії множин, математичної логіки, теорії ймовірності та математичної статистики.

Висновки. Визначивши систему основних форм, методів та механізмів впливу економічних законів на інновації господарського механізму, можна вирішити протиріччя суспільного способу виробництва, побудованого на засадах реалізації нових форм власності шляхом розвитку особистості та погодження її з інтересами суспільства, класу, колективу. Опис результатів інновацій господарського механізму в прогнозованій економічній моделі дозволяє отримати взаємодію між фінансово-економічними та соціальними результатами в системі техніко-економічних відносин. Вказане дозволяє прогнозувати формування інновації техніко-економічних відносин для забезпечення приросту фінансових результатів (прибутку).

Список використаної літератури:

1. Дзюбик С. Ривак О. Основы экономической теории. – К.: Основы, 1994. – с.5–15.
2. Душейко Д.М. Порівняльна ефективність формування інноваційного потенціалу за різних форм господарювання в АПК. – Збірник наукових праць Миколаївської філії національного університету “Києво-Могилянська академія”, Економічні науки, Т.9, Миколаїв, вид-во МФНаУКМА.– с.75-79.
3. Курунян В.З Енергетична оцінка прогресивних тенденцій розвитку сільського господарства України. – Збірник наукових праць НДІ-УкрПВТ, № 7, 2001. - с. 34–38.
4. Саблук П.Т. Нова економічна парадигма формування стратегії національної продовольчої безпеки України в XXI столітті. // Доповідь на Третій Всеукраїнських зборах (конгресі) вчених економістів – аграрників 29 – 30 березня 2001 року. – К.: УААН, 2001. – 94 с.
5. Снітинський В., Черевко Г., Головащенко В. Національна служба поширення наукових знань та сільськогосподарського дорадництва як виключний елемент системи сільськогосподарського дорадництва як ключовий елемент системи сільськогосподарських знань та інформації. – Вісник Львівський ДАУ, Економіка АПК %7 (1), Львів, 2000. – с. 4–8.
6. Ткалич Т.І. Рівень забезпеченості об'єктами внутрішньогосподарської соціальної інфраструктури. як фактор оптимізації сільськогосподарського виробництва.- Вісник аграрної науки Причорномор'я, вип.4, Миколаїв, 1998.- с.19–21.
7. Сидорчук О.В., Сенчук С.Р. Науково-методичні принципи створення проектів аграрного виробництва та управління ними. – Вісник аграрної науки, № 9, 2001.- с.82–85.
8. Верланов Ю.Ю., Нетудихата К.Л. Регіональна динамка, нерівномірність та економічне зростання. - Збірник наукових праць Миколаївської філії Національного університету “Києво-Могилянська академія”, т. 9 “Економічні науки”, 2001, Миколаїв, вид-во МФ КМА. - с.19...26.
9. Дружинін В.В., Конторов Д.С. Системотехніка. – М.: Радио и связь, 1985. – 200 с.

10. Николаев В.И., Брук В.М. Системотехника. – Л.: Радио и связь, 1985. – 198 с.
11. Справочник по функционально-стоимостному анализу. – под ред. М.Г. Карпунина. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 431 с.
12. **Дьомін А.В.**, Івашкевич Ю.І., Тивончук С.О., Курунян В.З., Мільман І.Е., Кирницький С.Р. Функціонально - вартісний аналіз та оцінка ефективності сушіння насіння кукурудзи. – Збірник наукових праць Інституту землеробства УААН, вип. №1, 2000, - с. 216–227.
13. Затхей Б.І., Нагірний Ю.П., Шолудько П.В. Основні принципи проектування систем рільництва. – Вісник аграрної науки, № 9, 2001.- с.86–89.
14. Исследование операций: в 2-х томах. Пер с англ. /Под ред. Д. Маудера, С. Элмграби. – М.: Мир, 1981. – Т.1.- 712 с.; Т.2.– 677 с.

УДК: 167/168:336:33

МЕТОДОЛОГІЧНА КОРЕКТНІСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА*

Н.І.СОЛОВІЙОВА – магістрант, Херсонський ДАУ

Потреба в удосконаленні методологічного апарату сучасного фінансового аналізу впливає з необхідності трансформації курсу економічного аналізу (аналізу господарської діяльності) стосовно вимог перехідного періоду та особливостей економічних процесів в Україні.

Виділення фінансового аналізу в окремий блок дослідження в нашій країні відбувалося наприкінці ХХ століття, на зламі історичних епох та за умов стрімкого розвитку ринкових відносин. На таких переломних точках розвитку науки виникає потреба в перегляді логічних умов та основ пізнання. Тому проблеми методологічного характеру та свідоме ставлення до них стають неодмінною попередньою умовою ефективного руху у змістовній площині.

Тенденція до екстенсивного росту науки певною мірою позначилася на розвитку комплексного економічного аналізу та його особливого напрямку – фінансовому аналізі. Наслідком цього стає порушення такого наукового методу, як системний підхід, що в фінансовому аналізі, зокрема, передбачає описання основних зв'язків фінансових категорій, їх структурне розташування щодо інших категорій, уточнення ключових причинно-наслідкових

* Науковий керівник – д.е.н., професор Благодатний В.І.